

Pitkäperjantain

sanajumalanpalvelus

Pitkäperjantaina seurakunta murehtii Herransa kuolemaa, mutta samalla jumalanpalvelukseen heijastuu myös sovituksen ilo. Ristin äärellä olemista leimaa jo ylösnousemuksen odotus. Jeesuksen kuolema on sekä hänen seurakuntansa häpeä (Moitteet) että sen toivo (Pyhä risti kärsimyksen).

I Johdanto

1. Alkuvirsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 67. Virren sijasta voi olla hiljaista mietiskelyä.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan palveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –).

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

L Rakkaat kristityt.

– –

Tänä murheen ja tuskien päivänä käymme kärsivän Kristuksen ristin juurelle. Katsomme ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu. Se julistaa meille, että Jeesus on kuolemallaan sovittanut maailman Jumalan kanssa ja antanut uhrinsa myös meidän tähtemme. Hän kutsuu meitä ottamaan vastaan Jumalan

anteeksiannon. Sen tähden kumarrumme tunnustamaan syntimme ja syyllisyytemme [yhteen ääneen] näin sanoen:

4. Yhteinen rippi

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Oi sinä kaikkein armollisin,
ristiinnaulittu Herra Jeesus Kristus.
Armahda minua, vaivaista syntistä,
ja katso puoleeni laupeutesi silmin,
niin kuin sinä katsoit Pietariin, kun hän oli kieltänyt sinut,
ja niin kuin sinä katsoit syntiseen naiseen fariseuksen kodissa
ja ryöväriin ristinpuulla.
Anna minulle pyhä armosi,
että minä niin kuin Pietari itkisin syntejäni,
niin kuin syntinen nainen sinua sydämestäni rakastaisin
ja ryövärin kanssa saisin katsella pyhiä kasvojasi
taivaassa iankaikkisesti.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala
on suuressa laupeudessaan armahtanut meitä.
Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden
hän antaa meille synnit anteeksi
ja lahjoittaa elämän ja autuuden.
»Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,
että antoi ainoan Poikansa,
jottei yksikään, joka häneen uskoo,
joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.»

S Aamen.

5. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

6. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

7. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Jes. 53

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

8. Vastaus

Psalmi 22: 7–20. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381.

Psalmi voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti:

Kertosäe

Sävelmä s. 399 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 779).

Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?

Psalmi

Minä olen maan mato, en enää ihminen,
olen kansani hylkäämä, ihmisten pilkka.

Kaikki ilkkuvat, kun minut näkevät,
pudistavat päätään ja ivaavat minua.

Kertosäe

Sinä minut päästit äitini kohdusta
ja annoit minulle turvan äitini rinnoilla.

Älä ole kaukana nyt, kun hätä on lähellä
eikä kukaan minua auta.

Kertosäe

Voimani valuu maahan kuin vesi,
luuni irtoavat toisistaan.

Sydämeni on kuin pehmeää vahaa,
se sulaa rinnassani.

Kertosäe

Kätteni ja jalkani ovat runnellut,
ruumiini luut näkyvät kaikki.

Herra, älä ole niin kaukana!

Anna minulle voimaa, riennä avuksi!

Kertosäe

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Hepr. 5: 7–10 tai Gal. 6: 14 tai Hepr. 10: 12–20

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Päivän virsi eli graduale (Graduale)

Virteen voidaan yhdistää Valitukset (s. 309).

*11. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia Herramme kärsimyksestä.

Luetaan vuorossa olevan vuosikerran mukainen kärsimysevankeliumi tai kärsimyskertomus (passio) Johanneksen mukaan (Joh. 18: 1 – 19: 37) tai viides ahti. Evankeliumin jälkeen voi olla hiljaista mietiskelyä.

Koska hallelujaa ei lauleta, sen sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Saarna

*13. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Ristin äärellä

VAIHTOEHTO A

[E Katsokaa ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu.]

Moitteet

Moitteet voidaan lukea tai laulaa. Moitteiden teksti s. 304 ja sävelmä s. 305.
Moitteiden kertosäe virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 758.

*Pyhä risti kärsimyksen

Lauletaan virren 221 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 757.

1. Pyhä risti kärsimyksen,
jalompi kuin kaunein puu,
joka kantaa lehvää, kukkaa,
mutta viimein lakastuu.
Kannat taakkaa suloisinta,

- sinä ainut toivon puu.
2. Laula, sydän, taistelusta
voitokkaasta Jeesuksen.
Hän sai voiton ristinpuulla,
hän toi rauhan ikuisen.
Hän on vahva jalopeura,
uhrilamma hiljainen.
 3. Kielletystä puusta maistoi
ensimmäinen ihminen.
Siitä asti ihmiskuku
syntiin oli syyllinen.
Risti kantoi Vapahtajaa,
sovittajaa syntien.
 4. Ruoskat häntä sivaltavat,
pilkka iskee voimallaan.
Piikkikruunu, ristin naulat
veren saavat vuotamaan.
Siinä virta puhdistava
puhjennut on päälle maan.
 5. Pyhä risti! Nauloissasi
kuoli kuolon voittaja.
Yksin Kristukselle kuuluu
ylistys ja kunnia.
Kaikki kansat saavat nähdä
sinut voitonlippuna.

VAIHTOEHTO B

Rukous ristin juurella

Rukouksen teksti s. 308.

16. Virsi

Kolehti voidaan koota tämän virren aikana tai jumalanpalveluksen lopussa. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Mikäli kolehti kootaan jumalanpalveluksen lopussa, sen kohde voidaan ilmoittaa esirukousaiheena ennen yhteistä esirukousta. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

III Rukous

17. Yhteinen esirukous

Yhteisenä esirukouksena käytetään litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719).

E Rukoilkaamme.

– litania

S Aamen.

18. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Äläkä saata meitä kiusaukseen,

vaan päästä meidät pahasta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.

Aamen.

IV Päätös

*19. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne

ja antakoon teille rauhan.

Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

20. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai laulu.